

ZRCADLO

Výtvarné a literární práce studentů vrchlabského gymnázia

Knihomolky z našeho dvorku

U nás na dvorku se pořád něco děje. Slepíčky Weingottky zobou a snáší vejčička do maringotky, králíci dostávají jetel a za uši, kocour ve stodole vrní a fenka ňafka má štěňafka.

Tato drobná reminiscence na filmové úvodníky z 50. let 20. století nás přivádí k myšlence, že i na naší škole se stále něco

děje. A je to pravda, přátelé! V hodinách českého jazyka v 6. A (vyučující Jan Krejčí) se s dobrými nápady roztrhl pytel. Studenti této třídy byli postaveni před výzvu vytvoření vlastního časopisu. Rozdělili se do redakcí a jako ročníkovou práci odevzdali hotový tovar. Ano, a ne jeden, ale hned pět. Zaměření časopisů bylo již součástí tvůrčí práce a v některých případech byl pro mě (Krejčí) výsledek překvapivý.

V následujících vydáních našeho Zrcadla vás seznámíme s vybranými redakčními počiny – útržky časopisů. Naprosto výjimečná byla práce redakční skupiny Knihomolky (abecedně Aneta Albrechtová, Eliška Budárková, Tereza Hřebačková, Karolína Středová, Adéla Vodnářková). Často my – učitelé českého jazyka, a možná dokonce i laická veřejnost – žehráme na to, že mladí málo čtou, ale již název Knihomolky snad tyto obavy vyvrací. Následující text Karolíny Středové vás přesvědčí o tom, že fenomén zvaný kniha ještě nezahynul.

Jan Salvet a Jan Krejčí

Závislost na knihách

Mnozí už jistě slyšeli o závislostech na drogy, na kofein či na alkohol, ale slyšeli jste už někdy o závislosti na knížkách? Tato, zpočátku nenápadná, ale ve výsledku hodně závažná nemoc se čím dál častěji objevuje mezi lidmi po celém světě. Možná ji máte i vy a ani o tom nevíte. Pojďme si něco říct o vzniku, symptomech a stádiích této nemoci.

Historie

Poprvé lékaři zaznamenali příznaky této závislosti, jinak zvané bokadiktonii, v roce 1456, krátce po vynalezení knihtisku. Zápisky od lékaře Ctirada ze Ctirad se nám bohužel nedochovaly celé, ovšem z fragmentů získaných archeology z jeho domu ve Ctiradech můžeme snadno vyčíst: „Pacient měšťanský hradní Loukota vykazuje velmi zvláštní chování. Chodí pouze s knihami v ruce, každé 2 až 3 hodiny se chodí ptát do knihtiskařství, zda už novou knihu zhotovenou mají (a to i v noci), a i přes částečnou slepotu na oko levé a velmi závažnou slepotu na oko pravé, neustále knihami si listuje a každé slovo v nich napsané hltá jako slovo boží.“

Od Ctiradových zápisů se dlouho o závislosti na knihách nemluvilo, ovšem za jeden z důkazů o existenci bokadiktonie by se dalo považovat náhlé zvýšení počtu lidí trpících slepotou v roce 1583. Tohoto jevu si poprvé všimnul anglický psycholog a vědec George Bookleser (1856–1922) a začal ho studovat. Po nějaké době zjistil, že počet slepců se zvýšil paralelně s vydáváním knih, a to zejména v Anglii. Po dalším pátrání zjistil, že tato dvě fakta nejsou náhody, ba dokonce mají přímou spojitost a po objevení Ctiradových zápisů došel k závěru, že za zvýšený počet slepců může závislost na knihách. Začal tedy závislost na knihách studovat a vymyslel i název bokadiktonie, jež definoval jako „nesnesitelnou, unavující často až smrtící neschopnost odtrhnout oči od textu“. Nyní se odborníci shodují, že přímou vinu za slepotu mnoha tisíců lidí, převážně z Anglie, nese William Shakespeare, který svými knihami všem vytřel zrak a vypálil zornice.

Dále se o bokadiktonii zmiňuje český dramatik a filozof Jára Cimrman, který ve svých denících detailně popisuje, jak pozoroval příznaky bokadiktonie na svých studentech. Deníky říkají toto: „Začal jsem na některých svých žácích pozorovat zvláštní jev. Všiml jsem si, že nedávají pozor při mých hodinách, přičemž si raději čtou a když se jim pokusím knihu odebrat, začnou být vzpurní, agresivní a někteří z nich dokonce koušou. Myslím tedy, že začali trpět závažnou bokadiktonií.“ Od tohoto záznamu se až doposud o bokadiktonii nikdo další nezmiňuje. Minulý rok ovšem americký psycholog Adam Reading vydal studii, která jasně dokazuje, že závislosti na knihách znovu vzrůstá.

Průběh a stádia nemoci

Celkově se průběh nemoci rozděluje do 5 stádií: 1. úvodní stádium, 2. stadium počátku závislosti, 3. reflexní stadium, 4. nebezpečné stadium, 5. koncové stadium. Odborníci říkají, že během prvního stádia lze jen těžko zpozorovat příznaky závislosti, během druhého jste oficiálně považován za závislého, při třetím si uvědomíte svoji závislost na knihách, při čtvrtém vám může pomoci jedině psychiatr a po pátém stadiu přichází už pouze smrt.

1. Stadium – úvodní

Během prvního stádia člověk postupně zvyšuje počet knih přečtených za rok ze 2 na 10 a zároveň snižuje dobu přečtení jedné knihy z 1 měsíce na 1 týden. Mezi další příznaky patří, že člověk raději čte, než aby hrál na mobilu, že není otráven z chození do knihovny nebo že se studentovi nepatrně zlepšila známka z českého jazyka.

2. Stadium – počátek závislosti

Při dosažení 2. stádia je člověk automaticky považován za závislého. Mezi nejčastější příznaky patří únava, bledé tváře, nošení knížek kamkoliv jdete a u studentů výborná známka z českého jazyka. Odborníci upozorňují, že i přes dosažení závislosti na knihách není toto stadium nijak škodlivé a závislosti se dá jednoduše zbavit.

3. Stadium – reflexní

Za hlavní symptom tohoto stadia se považuje sebeuvědomění. Závislý je schopen si uvědomit a přiznat, že podlehl závislosti na knížkách a že bez nich není schopen žít. Musí týdně přečíst alespoň dvě knihy a bez pravidelného přísunu čtení se začínají objevovat známky úzkosti, agrese a v nejhorších případech i deprese.

4. Stadium – nebezpečné

Při čtvrtém stadiu už závislost přesáhla snesitelnou hranici. Závislý člověk už nedokáže bez knih vydržet více než 3 h, chová se agresivně při znemožnění čtení, začíná sociálně i fyzicky strádat, neboť se bez knihy není schopný ani vymočit, a v neposlední řadě není schopen při čtení odtrhnout oči od textu. Odborníci varují, že pokud závislý člověk dosáhne 4. stadia závislosti a nevyhledá lékařskou pomoc, je tím automaticky odsouzen k postupu do stadia pátého – koncového.

5. Stadium – koncové

Při dosažení koncového stadia se už závislému nedá nijak pomoci. Závislý už je naprosto asociální a vyhledává pouze knižní společnost. Z neschopnosti odtrhnout oči od textu se nemůže ani najíst ani vyspat, což má obojí za následek smrt.

Hlavní symptomy závislosti:

Rapidní zvýšení počtu přečtených knih, zhoršení zraku, únava, nutkání neustále s sebou nosit knihy, neschopnost vnímat cokoliv jiného než knihu, nutkání číst si v každé volné minutě.

Co dělat, když jsem závislý?

Pokud se u vás projeví příznaky závislosti, na nic nečekejte a okamžitě si smluvte schůzku s psychologem nebo zapalte svoji knihovnu. Pokud tyto metody nezaberou, neváhejte a běžte za psychiatrem. Když ani psychiatr nepomůže, můžete už pouze jít do pohřebního ústavu.

Rozárka

Test závislosti

1. Kolik knih přečtete za 1 měsíc?

- a) 1
- b) 1-9
- c) 10 a více

2. Za jak dlouho přečtete jednu knihu?

- a) 2 týdny – 1 měsíc
- b) Méně než 2 týdny
- c) Méně než 2 dny

3. Kolik máte doma knih?

- a) Méně než 50
- b) 50-150
- c) 150 a více

4. Jak často chodíte do knihovny?

- a) Nikdy
- b) 1 za měsíc
- c) 1 za týden

5. Jak často čtete?

- a) Jen, když musím
- b) Alespoň jednou za týden
- c) Každý den

6. Kolik hodin týdně strávíte čtením?

- a) 1-5 h
- b) 5-15 h
- c) 15 h a více

7. Jak dlouho vydržíte aniž byste pomyslel na knížku?

- a) 1 týden
- b) 2 dny
- c) Méně než 2 h

Výsledky testu

5 a více odpovědí (c) – Máte silnou a nebezpečnou závislost na knihách. Nedokážete bez nich žít a akutně potřebujete lékařskou pomoc.

1-4 (c) – Jste závislý na knihách, ale máte dostatečný pud sebezáchovy, abyste se závislosti zbavil. Dokážete knihu odložit a věnovat se důležitějším věcem. Ovšem i přesto vám dlouhodobá absence knih přináší velké problémy.

Žádné (c) – Pokud jste ve svých odpovědích ani jednou nezaznamenali (c), můžete být v klidu. Netrpíte bokadiktorií a vedete spokojený život.

Všechna a) – Pokud všechny vaše odpovědi byly (a), znamená to, že jste naprostý antitčenář. Vaše nutkání číst je nulové a čtete pouze z donucení, a proto prosím odložte tento časopis a předejte ho někomu, kdo o něj doopravdy stojí!